

Genomförd regelbunden tillsyn i landstinget i Sörmland med Öknaskolans naturbruksgymnasium

Inledning

Skolinspektionen har genomfört regelbunden tillsyn i Landstinget i Sörmland med gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning i Öknaskolan. Besök med intervjuer gjordes den 5 maj 2009.

Vid den regelbundna tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för ungdomar i skolan att nå de nationella målen. Skolinspektionen bedömer om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Den regelbundna tillsynen behandlar tre områden: **Kunskaper, utveckling och lärande, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Tillsynen syftar inte till att ge en heltäckande bild av all verksamhet vid den aktuella tidpunkten. Övergripande information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn/](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn/)).

Detta beslut innehåller bedömningar av såväl Öknaskolans verksamhet som huvudmannens ansvarstagande för verksamheten. I de fall inte annat anges gäller bedömningen all verksamhet.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömningar är dokument från huvudmannen och skolan, samt den information som inspektörerna samlat in vid intervjuer och samtal under besöket. Beslutet grundas även på information från Skolverkets nationella uppföljningssystem. Intervjuer har genomförts med politiker från nämnden för kultur, utbildning och friluftsliv, förvaltningschef, ekonomichef, rektor, programrektor, studie-rektor, samordnare för gymnasiesärskolan, lärare, instruktörer och elever. Företrädare för huvudmannen och rektorer har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Verksamhetens omfattning och organisation vid den regelbundna tillsynen

Verksamhetsform	Antal elever
Gymnasieskola	215
Gymnasiesärskola	17

Källa: Skolans egna uppgifter, 2009-06-08.

Landstinget i Sörmland bedriver utbildning inom Sörmlands Naturbruk. I Öknaskolan finns gymnasieutbildning på naturbruksprogrammet med inriktningarna djurvård, jakt- och viltvård, jordbruk, miljövård samt trädgård. Elever ges även möjlighet att studera på naturvetenskaplig profil. Ett mindre antal elever tas in varje år på programinriktat individuellt program. Skolan erbjuder även utbildning på gymnasiesärskolans naturbruksprogram. Cirka en tredjedel av eleverna i gymnasieskolan är pojkar och i gymnasiesärskolan är andelen pojkar något lägre.

Öknaskolan ligger cirka 2 mil norr om Nyköping. Runt skolan finns jordbruks- och skogsmark. I anslutning till skolan finns ett internat för elever vid skolan. Skolan är miljöcertifierad och miljöarbetet präglar verksamheten.

Skolan leds av en rektor. För gymnasieskolan finns en programrektor och för gymnasiesärskolan en samordnare. För schemaläggning ansvarar en studierektor. Nämnden för kultur, utbildning och friluftsverksamhet är styrelse för skolan.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att både huvudmannen och personalen i Öknaskolan bedriver ett kvalitetsarbete av god kvalitet. Skolans måluppfyllelse avseende läroplansmål och program mål och skolans resultat beskrivs och bedöms. Utifrån detta planeras och genomförs förbättringsarbete. Arbetet med normer och värden beskrivs i likabehandlingsplanen och i arbetsplanen som en integrerad del i arbetslagens arbete. Skolan har väl utvecklade rutiner för att ge elever särskilt stöd, hög kompetens inom det specialpedagogiska området och god tillgång till hjälpmedel som exempelvis ljudböcker. Den politiska ledningen, förvaltningen och skolledningen är väl förtrodda med skolans arbete. Elever ges goda möjligheter till lärande där lärare och instruktörer kompletterar varandra i arbetet.

Skolans personal och ledning har kunskap om skolans resultat och arbetar på olika sätt för att förbättra sitt arbete. Skolan har ett kontaktnät med andra Naturbruksgymnasier för att bland annat diskutera och säkerställa en likvärdig bedömning.

Trots det arbete som bedrivs bedömer Skolinspektionen att huvudmannen och skolan måste vidta ytterligare åtgärder i syfte att fler elever ges möjlighet att nå målen för ut-

bildningen. Skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra den årliga planen för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Huvudmannen behöver även granska de lokala kurserna och säkerställa att samtliga lokala kurser som används är i enlighet med författningarna.

I bedömningarna nedan redovisas inom vilka områden huvudmannen, rektor och verksamheten behöver vidta åtgärder. Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret även för dessa. Senast inom tre månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 23 september 2009 ska landstinget i Sörmland redovisa till Skolinspektionen, enheten i Linköping vilka åtgärder som vidtagits.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd. I de fall inte annat anges gäller bedömningen all verksamhet.

1 Kunskaper, utveckling och lärande

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område verksamheternas kunskapsresultat och verksamheternas arbete. Vidare granskas hur huvudmannen följer upp och utvärderar resultaten.

1.1 Resultat som har uppnåtts i gymnasie- och gymnasiesärskolan

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Tabell 2: Resultat för elever i gymnasieskolans avgångsår

	Öknaskolan					Riket	
						Fristående skolor	Kommunala skolor
Naturbruksprogrammet (NP)	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008
Genomsnittlig betygspoäng	12,9	13,6	12,8	12,8	14,0	14,5	13,7
Andel (%) med grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier	86,5	85,2	76,9	77,4	88,0	89,0	88,3

Källa: Skolverkets officiella statistik 2009-04-27

Kommentar och bedömning:*Gymnasieskolan*

I huvudmannens och skolans kvalitetsredovisning redovisas och kommenteras betygsstatistik hämtad från nationell statistik men även betyg för vissa kurser i årskurs 1 samt resultat för elever på programinriktat individuellt program (PRIV).

Såväl den genomsnittliga betygspoängen som andelen med grundläggande behörighet har förbättrats 2008 och är i paritet med riket. Andel elever med lägst betyget Godkänt i kärnämneskurserna redovisas i nationell statistik. Av denna statistik framgår att skolan i flertalet kurser når resultat högre eller motsvarande riket. Andelen elever som erhåller minst Godkänt i Projektarbete är lägre än för riket (84,0 respektive 90,4 procent).

De senaste åren har flickornas genomsnittliga betygspoäng varit högre än pojkarnas men för 2008 var värdet detsamma.

Av kvalitetsredovisningen framgår att de elever som påbörjar studier på PRIV ofta blir behöriga till studier på nationellt program och då slutför studierna inom tre år.

Skolans resultat är i paritet med riket och skolan lyckas även att stödja elever med svårigheter så att de ges möjlighet att slutföra sina studier. Skolan har även god kontroll på sina resultat och arbetar för att med generella och individuella insatser förbättra resultaten. Trots detta bedömer Skolinspektionen att ytterligare åtgärder måste vidtas i syfte att en större andel av eleverna når målen och kan slutföra sina studier med lägst betyget Godkänt.

Gymnasiesärskolan

I skolans kvalitetsredovisning finns ingen redovisning av gymnasiesärskolans resultat. Antalet elever är få och lärarna följer varje elevs resultat. Skolan behöver dock på ett tydligare sätt värdera och bedöma sina insatser inom gymnasiesärskolan.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat**Bedömningspunkter****1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla kurser/ämnesområden i förhållande till styrdokumentens krav.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.2.2** Varje elev ges minst en gång per termin ett utvecklingssamtal där man med den individuella studieplanen som grund ger en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation/skolsituation.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.2.3** Skolan och huvudmannen följer upp och utvärderar kunskapsresultaten.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

- 1.3.1** Lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.3.2** Lärarna utgår vid bedömning och betygssättning från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.3.3** Betyg sätts och utfärdas, intyg utfärdas och betygskatalog förs enligt författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

- 1.4.1 Läroplanens strävansmål, programmålen och kursplanernas mål anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.2 Eleverna har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.3 Skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande. Eleverna i gymnasiesärskolan utvecklar sin självkänedom och sin förmåga till individuell studieplanering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna och med det omgivande samhället för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

- 1.5.1 Skolans undervisning anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.2 Särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 1.5.4 Gymnasieskolans individuella program förbereder först och främst eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program och följer en fastställd plan.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område verksamheternas och huvudmannens arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av 14 a kap. 8 § skollagen framgår att varje verksamhet varje år ska upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (Dessa krav fanns tidigare formulerade i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever.) Öknaskolan har en plan mot kränkande behandling som till stora delar uppfyller lagens krav. Dock saknas en kartläggning av nuläget som underlag till de åtgärder som behöver vidtas. Detta måste skolan åtgärda vid utarbetandet av nästa plan mot kränkande behandling.

2.1.4 Huvudmannen ser till att planen mot kränkande behandling följs upp och utvärderas och ser till att skolan följer upp och utvärderar att miljön är trygg.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område verksamheternas arbete och huvudmannens ansvarstagande för att nå de nationella målen. Vidare granskas hur kvalitetsarbetet fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning och personal liksom hur verksamheterna och huvudmannen följer bestämmelserna.

3.1 Tillgång till plats och tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.3 Gymnasiekolans lokala kurser uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 2 kap. 14-15 §§ gymnasieförordningen får styrelsen för utbildningen besluta om att inrätta lokala kurser. En sådan kurs ska ge kunskaper i ett eller flera ämnen inom ett bestämt kunskapsområde och svara mot sådana behov som inte tillgodoses genom en nationellt fastställd kursplan. Styrelsen för utbildningen fastställer det antal gymnasiepoäng som en lokal kurs omfattar. Läroplanen är en av grunderna för utformningen av kursplaner men kurser ska utgå från ämnen. Detta innebär att poänggivande kurser inte ska ha läroplanens mål som utgångspunkt. I skolan används lokala kurser och ett urval av dessa har granskats inom den regelbundna tillsynen.

Skolan har en lokal kurs Livskunskap om 50 poäng. Målen för kursen kan i viss utsträckning hänföras till ämnet social omsorg men i huvudsak utgår kursens mål och betygskriterier från läroplanens mål. Detta är inte i enlighet med bestämmelserna om en lokal kurs.

Den lokala kursen Tillämpad jakt om 100 poäng innehåller mål och betygskriterier som inte finns i nationella kurser men även mål och kriterier hämtade från den nationella kursen Jakt och viltvård om 150 poäng. Detta innebär att elever kan erhålla betyg för samma färdigheter inom flera kurser.

Då endast ett urval kurser har granskats av Skolinspektionen är det nödvändigt att huvudmannen granskar samtliga lokala kurser som används och säkerställer att de är i enlighet med författningarna.

3.1.4 Skolan erbjuder studie- och yrkesorientering och förberedelse för arbete, boende och fritid i vuxenlivet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för eleverna med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.6 Ungdomar tas emot i gymnasiesärskolan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Rektor, lärare och övrig personal utbildning för den verksamhet, respektive undervisning, de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 3.2.2 Huvudmannen ser till att lärare och övrig personal får och genomgår kompetensutveckling utifrån respektive verksamhets behov.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 3.2.3 Utbildningen är avgiftsfri.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

- 3.3.1 Rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att utbildningen/verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 3.3.2 Rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.4 Styrning och ledning

Bedömningspunkter

- 3.4.1 Det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan nämnd, förvaltning och verksamheten.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 3.4.2** Huvudmannen har en aktuell skolplan som redovisar åtgärder som ska vidtas i syfte att uppnå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.5 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

- 3.5.1** Skolan och huvudmannen bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sina verksamheter samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

- 3.5.2** Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Ewa Hallberg
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också deltagit enhetschefen Gunnar Olausson, avdelningsjurist Carin Holtz samt undervisningsråden Per Lennermark och Christina Aro Östgren.